

Quickscan flora en fauna

Son Zuid; Houtens 1

Gemeente Son en Breugel

Quickscan flora en fauna

behorende bij het bestemmingsplan

Son Zuid; Houtens 1

Gemeente Son en Breugel

Datum:

2 december 2011, aangevuld op 2 maart 2012

Projectgegevens:

NAT01-SON00119-01a

Rapportage en veldwerk:

Sander Hunink BSc.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Toekomstige situatie	6
3.3	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	7
4	Methode	9
4.1	Bureaustudie	9
4.2	Veldbezoek	10
5	Onderzoeksresultaten	11
5.1	Resultaten bureaustudie	11
5.1.1	Ligging EHS en beschermde gebieden	11
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	11
5.2	Resultaten verkennend veldbezoek	13
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	15
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	15
6.1.1	EHS	15
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	15
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	15
6.2.1	Effecten tabel 2/3-soorten	15
6.2.2	Advies vervolgstappen	17
7	Conclusies en aanbevelingen	19
7.1	Conclusies	19
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	19
7.1.2	Beschermde soorten	19
7.2	Aanbevelingen maatregelen	20
7.2.1	Broedvogels	20
7.2.2	Vleermuizen	21
8	Nadere inspectie vleermuizen en huismus	23
8.1	Aanleiding	23
8.2	Resultaten	23
8.2.1	Conclusie	25

9	Bronnen	27
9.1	Boeken en rapporten	27
9.2	Websites	27

Bijlagen:

Bijlage 1: Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswet 1998

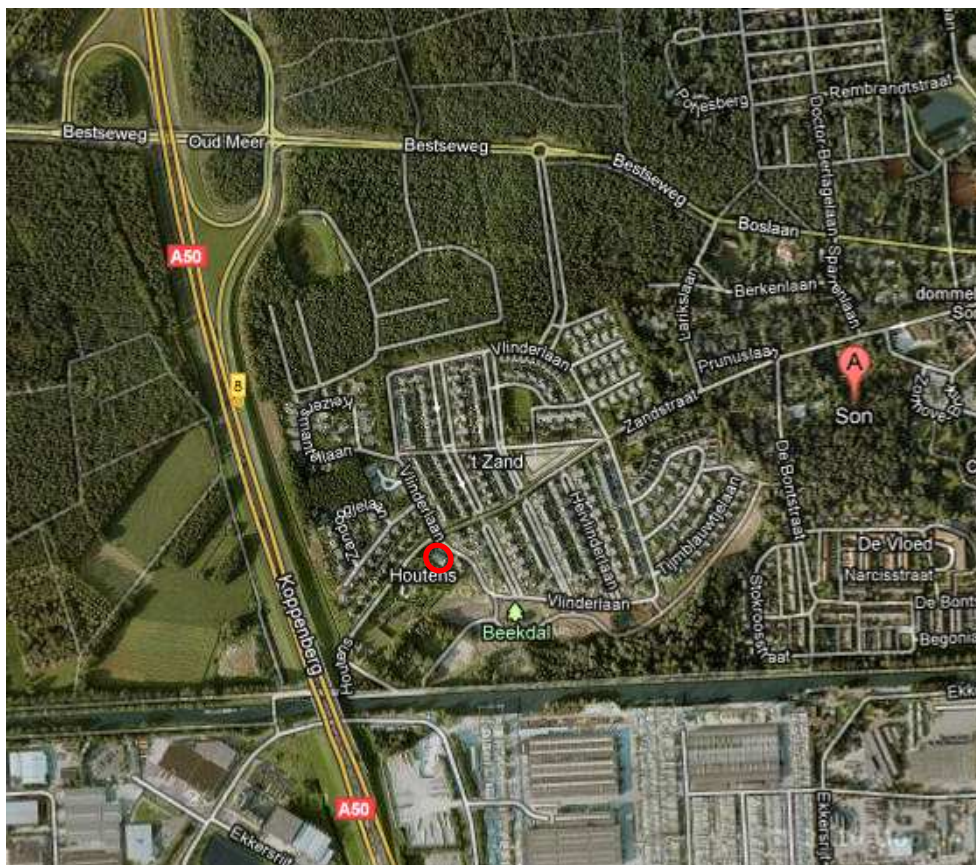
Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor dit verkennend onderzoek (quickscan) vormt het voornemen van de huidige bewoners van de woning op het perceel Houtens 1 in Son de bestaande schuur op het perceel te slopen en daarvoor in de plaats een nieuwe woning te realiseren (zie figuur 1). Deze ontwikkeling is niet mogelijk op grond van het vigerend bestemmingsplan. Om deze reden wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de EHS, Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven.

Figuur 1: Globale ligging plangebied (rood omlijnd). Bron: [Google Maps](#)

1.2 Doel

In ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen, is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden. Er dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het veldbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de EHS en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur en Natuurbeschermingswetgebieden

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de EHS en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de aangewezen doelen of wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in woonwijk 't Zand in het zuidwesten van Son. Het plangebied ligt aan de Houtens, nabij de kruising met de Vlinderlaan (zie figuur 2). De begrenzing van het plangebied wordt gevormd door de kadastrale perceelsgrenzen van het perceel Houtens 1. Momenteel staat er in het plangebied aan de zijde van de Houtens een woning. Aan de zijde van de Vlinderlaan ligt het zijerf van het perceel. Dit erf is grotendeels verhard en biedt toegang naar de achter de woning gelegen loods. Het totale perceel Houtens 1 vormt het plangebied van het bestemmingsplan. Voor de bestaande woning worden de vigerende rechten overgenomen.

Figuur 2: Luchtfoto plangebied met begrenzing (in blauw aanduiding perceel, in rood te slopen schuur) (www.bing.com/maps, 2011)

Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het plangebied weergegeven op nevenstaande afbeeldingen. In figuur 2 is door middel van rode lijnen de afbakening van het plangebied weergegeven. In figuur 3 is door middel van foto's een impressie van het plangebied gegeven.

Impressie te slopen schuur voorzijde

Impressie te slopen schuur zijkant

Impressie te slopen schuur achterzijde

Impressie te slopen schuur achterkant

Detail voorzijde

Impressie zolder binnenzijde schuur

Figuur 3: Impressie plangebied (Croonen Adviseurs, 2011)

3.2 Toekomstige situatie

De huidige loods achter de woning aan de Houtens 1 wordt gesloopt. Deze loods bestaat uit één bouwlaag met een kap. Hiervoor in de plaats wordt een vrijstaande woning gerealiseerd. De nieuwe woning wordt georiënteerd op de Vlinderlaan. Vooralsnog is geen concreet bouwplan gereed. De voorliggende quickscan is voornamelijk bedoeld

om te toetsen of de bestemmingsplanwijziging haalbaar is in verband met mogelijke gevolgen van natuurwetgeving op het plan.

3.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De huidige schuur zal worden gesloopt, de verharding zal worden verwijderd, waarna het perceel bouwrijp zal worden gemaakt.

Tijdens de bouwwerkzaamheden zal tijdelijk sprake zijn van een verhoogde verkeersintensiteit (aan- en afvoer bouw materiaal) en een verhoogd geluidsniveau. Dit zal echter voornamelijk overdag plaats vinden. In hoeverre er sprake is van verlichting van de bouwlocatie, is nu nog niet bekend.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- veldonderzoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de streng beschermde (tabel 3) en overig beschermde (tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treed effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.waarneming.nl;
- www.telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de [website van het Ministerie van EL&I](#). Gekeken is naar de ligging van beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands) ten opzichte van het plangebied en, indien deze binnen de invloedssfeer ligt van het plangebied, naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden bepaald. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Brabant ([Dossier Natuur en Landschap, interactieve kaart EHS](#)), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan EHS. Toet-

sing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS (Spelregels EHS en provinciaal beleid ruimtelijke ordening).

Tevens is op de website van provincie Brabant de roekenkaart bekeken om te controleren of er roekenkolonies in of nabij het plangebied zijn waargenomen.

Met behulp van landelijke en regionale verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. De landelijke atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het onderzoeksgebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend. De regionale verspreidingsatlassen zijn specifiek en bevatten soms ook waarnemingen die zijn te herleiden tot de omgeving van het plangebied.

4.2 Veldbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 24 november 2011 is door een ecooloog van Croonen Adviseurs een verkennend veldbezoek aan het plangebied en de directe invloedssfeer afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast is gekeken naar sporen van beschermde soorten door te kijken naar voedselresten, uitwerpselen of nesten of burchten van beschermde soorten. De aangetroffen belangwekkende soorten zijn opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend veldbezoek kan worden bepaald of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoeksresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

5.1.1 Ligging EHS en beschermde gebieden

Er bevindt zich geen EHS binnen het plangebied (zie figuur 5). De dichtstbijzijnde EHS ligt ten zuiden van het plangebied op ongeveer 150 meter. De EHS in de omgeving van het plangebied is onder andere aangewezen voor 'Vochtig bos met productie' en 'Droog bos met productie'.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op meer dan 10 km afstand van het plangebied (Natura 2000-gebied 'Strabrechtse heide en Beuven'). Op ongeveer 5 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het Beschermd Natuurmonument 'Dommelbeemden'.

Figuur 5: Ligging plangebied (rood omlijnd) t.o.v. EHS. Bron: www.ruimtelijkeplannen.nl.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de ver-

spreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

— **Vogels**

Categorie 1-4 (jaarrond beschermd): Buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, roek, sperwer, steenuil, wespandief.

Categorie 5: geen soorten die in de omgeving zeldzaam zijn.

— **Zoogdieren**

Zwaarder beschermd: ruige dwergvleermuis. In kilometerhokken aangrenzend aan het kilometerhok waar het plangebied zich in bevindt, zijn de eekhoorn en de gewone dwergvleermuis aangetroffen (www.zoogdieratlas.nl).

— **Reptielen/amfibieën**

Zwaarder beschermd: Alpenwatersalamander, kamsalamander, heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis.

— **Vlinders**

Zwaarder beschermd: geen.

— **Libellen**

Zwaarder beschermd: geen.

— **Vissen**

Zwaarder beschermd: niet van toepassing, er komt geen water in de invloedssfeer van het plangebied voor.

— **Flora**

Zwaarder beschermd: geen.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op de site waarneming.nl (2007-2011) zijn geen waarnemingen vermeld voor het plangebied of de directe omgeving van Flora- en faunawetsoorten tabel 2, 3 of jaarrond beschermde vogels. Ook volgens de roekenkaart op de website van de provincie Noord-Brabant zijn er geen roekenkolonies aanwezig in de nabijheid van de planlocatie.

Op basis van de beschikbare literatuurgegevens kan dus worden vastgesteld dat in de directe omgeving van het plangebied mogelijk beschermde broedvogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen voorkomen.

5.2 Resultaten verkennend veldbezoek

Op 24 november 2011 is een eenmalig veldbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecooloog van Croonen Adviseurs (zie ook foto's figuur 6). Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het ontwikkelingsgebied.

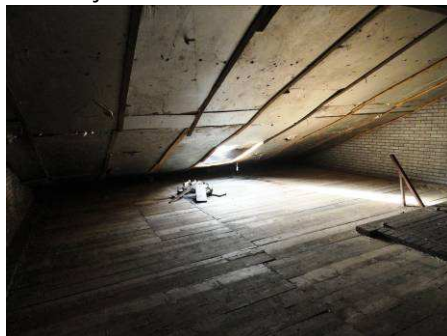
Opening zijkant schuur waar een paar-tje houtduiven in is geconstateerd.

Impressie aansluiting muur op het dak: buitenzijde.

Impressie aansluiting muur op het dak: binnenzijde. Het dak in de nok is niet geïsoleerd.

Impressie zolder: de zolder heeft een houten vloer en een deels geïsoleerd dak.

Impressie binnenzijde schuur aan de achterkant: opslagruimte

Impressie binnenzijde schuur aan de achterkant: stallen

Figuur 6: Impressie plangebied (Croonen Adviseurs, 2011)

Het plangebied bestaat in feite uit een woning met tuin en een oude schuur. De woning en tuin aan de Houtert blijven behouden. De schuur wordt gesloopt. De schuur heeft aan de buitenzijde op een aantal plaatsen openingen in de muur en spleten en kieren (zie figuur 6). In één van de openingen aan de zijkant van de schuur is een paartje houtduiven waargenomen. Of er sprake was van een broedgeval kon niet worden geconstateerd. Voor jaarrond beschermde broedvogels zijn er enkele potentiële nestgelegenheden (huismus mogelijk in openingen muur), maar zijn er geen sporen aangetroffen van mogelijke bewoning. Gebruik is echter niet geheel uit te sluiten zonder nader onderzoek in het broedseizoen (april t/m juni).

Een groot deel van de spleten en kieren in de stenen muur zitten rondom de houten balken die het dak dragen. Rondom de balken en het waarschijnlijk vernieuwde dak is er sprake van een slechte aansluiting tussen de muur en het dak en tussen de balken en de muur. Aan zowel de binnenzijde als de buitenzijde van de schuur zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De schuur heeft echter wel enkele openingen waar vleermuizen door naar binnen kan vliegen. Ook zijn er vele houten balken aanwezig waar vleermuizen aan kunnen hangen. Op de zolder zijn echter geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Aan de buitenzijde van het gebouw kunnen vleermuizen mogelijk in spleten of kieren een verblijfplaats hebben. Vleermuizen zijn niet uit te sluiten zonder nader onderzoek (april t/m september).

Andere beschermde zoogdieren worden niet verwacht. Op de zolder hing een lichte martergeur tijdens het veldbezoek, maar er zijn geen sporen aangetroffen van een verblijfplaats of een langdurig verblijf. Steenmarter heeft over het algemeen een veel sterkere martergeur en is bovendien niet bekend van de omgeving van het plangebied. Verwacht wordt dat er mogelijk een kleine marterachtige (hermelijntje of wezel) tijdelijk gebruik maakte van de schuur.

Er worden geen beschermde amfibieën en reptielen verwacht in het plangebied. Binnen het plangebied is er geen geschikt habitat aanwezig voor beschermde amfibieën en reptielen.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 EHS

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat in het plangebied geen EHS voorkomt. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. De dichtstbijzijnde EHS ligt op ongeveer 150 meter ten zuiden van het plangebied. Tussen het plangebied en de EHS ligt een park. Gezien de zeer beperkte ingreep, dat enkel een beperkt effect heeft op de directe omgeving van het plangebied, wordt geen effect verwacht op de EHS. Vanuit dit oogpunt zijn er voor EHS geen belemmeringen.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er op meer dan 10 kilometer van het plangebied het Natura 2000-gebied de 'Strabrechtse heide en Beuven' ligt. Op ongeveer 5 kilometer ten noorden van het plangebied ligt het Beschermde Natuurmonument 'Dommelbeemden'. Vanwege de grote afstand, de aard en omvang van de ontwikkeling worden geen effecten op Natura 2000-gebieden verwacht. Zoals aangegeven hierboven, heeft de ruimtelijke ontwikkeling beperkte invloed, voornamelijk op de directe omgeving van het plangebied. De effecten volgens de Effectenindicator op de website van het Ministerie van EL&I worden niet verwacht op Natura 2000-gebieden. Derhalve mag verwacht worden dat geen vergunningplicht aan de orde is vanuit de Natuurbeschermingswet en dat vanuit dat oogpunt geen belemmeringen aan de orde zijn.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten tabel 2/3-soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie bijlage 2). In de te slopen schuur zijn een aantal potentiële nestgelegenheden aanwezig voor jaarrond beschermde broedvogels, maar zijn geen sporen van nesten aangetroffen. Gebruik is echter niet geheel uit te sluiten zonder nader onderzoek in het broedseizoen (april t/m juni).

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Alle vogelnesten (ook die van categorie 5-vogelsoorten die geen jaarrond bescherming genieten) zijn beschermd tijdens het broedseizoen (half maart tot half augustus).

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In het plangebied staan geen bomen met holtes die gaan verdwijnen door de beoogde ingreep. Boombewonende vleermuizen worden dan ook niet verwacht. Aan zowel de binnenzijde als de buitenzijde van de schuur zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De schuur heeft echter wel enkele openingen waar vleermuizen door naar binnen kan vliegen. Ook zijn er vele houten balken aanwezig waar vleermuizen aan kunnen hangen. Op de zolder zijn echter geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Aan de buitenzijde van het gebouw kunnen vleermuizen mogelijk in spleten of kieren een verblijfplaats hebben. Gebouwbewonende vleermuizen zijn niet uit te sluiten zonder nader onderzoek (april t/m september).

Als verblijfplaatsen of functioneel leefgebied van vleermuizen wordt aangetast of verstoord door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

Overige zoogdieren

Er zijn geen beschermde zoogdiersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten, ook zijn geen beschermde soorten bekend uit de bureaustudie. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen beschermde herpetofaunasoorten aangetroffen in het plangebied. Hoewel uit de bureaustudie de Alpenwatersalamander, kamsalamander, heikikker, poelkikker en de levendbarende hagedis naar voren zijn gekomen, herbergt het plangebied verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Vissen

Er zijn geen strikt beschermde vissoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt habitat voor beschermde vissoorten. Er wordt dan ook geen effect verwacht.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten worden dan ook niet verwacht.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten, ook zijn geen beschermde soorten bekend uit de bureaustudie. Effecten worden dan ook niet verwacht.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Geadviseerd wordt om een vervolgonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de huismus en vleermuizen, om het effect van aantasting of verstoring te kunnen inschatten. Als functioneel leefgebied van de huismus en vleermuizen wordt aangetast of verstoord door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

In het plangebied bevindt zich geen EHS. Er is van directe aantasting van de EHS dan ook geen sprake. Wel komt EHS voor in de omgeving van het plangebied, echter buiten de invloedssfeer van het plan. Voor wat betreft de EHS is er alleen bij directe aantasting of extern effect sprake van vervolgstappen in de vorm van compensatie.

Er zijn geen natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden) in de invloedssfeer van het plangebied aanwezig.

Er is daarom geen noodzaak voor een voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 of een compensatieplan in het kader van de Verordening Ruimte.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In onderstaande tabel zijn de strikter beschermde soorten en/of soortgroepen opgenomen die mogelijk in het plangebied voorkomen. Daarbij zijn tevens de mogelijke effecten van de voorgenomen ingreep aangegeven en de eventuele noodzaak voor een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet.

Soortgroep/soort	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Besluit Minister noodzakelijk?	Bijzonderheden/opmerkingen
Vleermuizen	Mogelijk	Ja	Mogelijk, positieve afwijzing	Onderzoek naar belang te verwijderen schuur als verblijfplaats
Huismus	Mogelijk	Ja	Mogelijk, positieve afwijzing	Onderzoek naar belang te verwijderen schuur als verblijfplaats
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	werken buiten broedseizoen

Tabel 1: Voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Vervolgonderzoek

Geadviseerd wordt om een vervolgonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van de huismus en vleermuizen, om het effect van aantasting of verstoring te kunnen inschatten. Als functioneel leefgebied van de huismus of vleermuizen wordt aangetast of verstoord door de ingreep, wordt geadviseerd een mitigatieplan op te stellen en deze ter goedkeuring voor te leggen aan Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden gevolgd.

Wanneer geen huismus of vleermuizen worden aangetroffen, dan is een verzoek tot besluit van de Minister van EL&I (positieve afwijzing) in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen dan zonder bezwaren vanuit de Flora- en faunawet doorgang vinden. Indien de huismus of vleermuizen wel aanwezig zijn dan dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Voor de huismus en vleermuizen is een ontheffing voor onderhavig project niet mogelijk. Voor deze soorten moeten effecten vooraf worden voorkomen.

Om er zeker van te zijn dat de juiste procedures worden doorlopen, is het mogelijk om het mitigatieplan voor te leggen aan de Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I. Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'positieve afwijzing' afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt maximaal 26 weken (via de omgevingsvergunning). Een onderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen 3 jaar hebben plaatsgevonden dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wanneer de werkzaamheden in het plangebied starten zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt mogelijk de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

7.2 Aanbevelingen maatregelen

7.2.1 Broedvogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (halverwege maart tot en met halverwege augustus) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt.

7.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen maken waarschijnlijk gebruik van de omgeving in en nabij het plangebied. Om te voorkomen dat vleermuizen tijdens de werkzaamheden worden verstoord, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw). Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn namelijk gevoelig voor lichtverstoring.

Indien gewenst zou tevens in het toekomstige ontwerp rekening gehouden kunnen worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden. Daarnaast willen wij erop attenderen dat er speciaal voor renovatie of nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuizenkokers in de handel zijn die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren. Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

8 Nadere inspectie vleermuizen en huismus

8.1 Aanleiding

Vanwege de verleende omgevingsvergunning voor de sloop van de schuur en de wens van de initiatiefnemer om op korte termijn tot sloop over te gaan, heeft een vleermuisdeskundige op 2 maart 2012 het plangebied bezocht met als doel om gerichter na te gaan of er een volledig vervolgonderzoek noodzakelijk is naar vleermuizen en de huismus.

Indien de afwezigheid van de genoemde soorten niet kan worden uitgesloten, is een volledig onderzoek, conform de geldende onderzoekprotocollen, nodig. Tevens is nagegaan of er eventueel overwinterende vleermuizen in de schuur aanwezig zijn.

8.2 Resultaten

De locatie betreft een schuur met een stalen dak en muren met spouwruimtes. De schuur is opgedeeld in twee ruimten (twee delen) met daarboven zolders. Kelders zijn niet aanwezig. In het plangebied is geen van belang zijnde beplanting aanwezig.

De gehele schuur is grondig afgezocht op eventueel overwinterende vleermuizen, dat wil zeggen de zolders, de ruimten op de begaande grond en de buitenmuren. Daar waar nodig is gebruik gemaakt van de endoscoop. Er is tevens gezocht naar sporen (keutels, afgebeten (nacht)vlinder vleugels) die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen.

Nergens zijn echter vleermuizen of sporen die op een mogelijk verblijf van vleermuizen duiden gevonden. Hetzelfde geldt voor de huismus. Tijdens het bezoek zijn geen (oude) nesten gevonden en rond de schuur zijn geen huismussen waargenomen.

De aanwezig spouwmuren in de schuur zijn op veel plekken open waardoor veel tocht in de spouwen kan doordringen. Hierdoor zijn de spouwen relatief koud en ongeschikt voor vleermuizen. De zolders zijn met een plaatstalen bedekking zijn licht en tochtig. Vleermuizen hebben een voorkeur voor relatief warme donkere en tochtvrije ruimten.

Buitenmuur aan de zuidkant

Binnenruimte in de loods

Buitenmuur aan de noordkant

Buitenmuur aan de westkant

Binnenruimte in de .loods

Buitenmuur aan de zuidkant

De ruimte in de onderstaande foto is de meest geschikte ruimte voor vleermuizen.

Foto 1: Binnenruimte in de schuur.

Er zijn daar (foto 1) echter geen overwinterende vleermuizen aangetroffen en ook geen sporen die duiden op het verblijven van vleermuizen. In de avond/nacht is de gevel, die enigszins toegang geeft tot deze binnenruimte, sterk verlicht. Een dergelijk verlichting is iets wat vleermuizen vermijden.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden die wijzen op het gebruik van de schuur door huismussen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen huismussen waargenomen in de schuur of in de omgeving. Het dak van de schuur is ongeschikt als broedlocatie voor huismussen. Opgemerkt moet worden dat huismussen wat nestplaatsen betreft wel erg vindingrijk zijn. In de spouwmuren zijn nu geen nesten aanwezig, maar op zich zijn er wel ruimtes die geschikt kunnen zijn als nestlocatie voor de huismus. Het is daarom raadzaam niet te lang te wachten met een eventuele sloop van de schuur.

8.3 Conclusie

Op 2 maart 2012 heeft een vleermuisdeskundige de schuur bezocht op de locatie gelegen aan de Houtens 1 te Son en Breugel. De inspectie heeft uitgewezen dat geen overwinterende vleermuizen in de schuur aanwezig zijn. Ook zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op bewoning van vleermuizen. De spouwmuren in de schuur zijn op veel plekken tochtig en relatief koud, waardoor ze ongeschikt zijn voor vleermuizen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die wijzen op het gebruik van de schuur door de huismus. Ook zijn geen huismussen waargenomen in de schuur of de directe omgeving. Op basis van de uitgevoerde inspectie kan geconcludeerd worden dat verder onderzoek naar vleermuizen en de huismus in de schuur op de planlocatie niet noodzakelijk is.

9 Bronnen

9.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming* (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- Odé, B., Beringen, R., en Slikke, W. van der (2009). *Rapportage bedreigde soorten project 2009*. Floron, Leiden.
- Provincie Noord-Brabant, 2011a. Verordening Ruimte Noord-Brabant 2011. 's-Hertogenbosch.
- Provincie Noord-Brabant, 2011b. Toelichting Verordening Ruimte Noord-Brabant 2011. 's-Hertogenbosch.
- SOVON, 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

9.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- www.telmee.nl
- maps.google.nl
- www.minInv.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

Bijlage 1

Ecologische Hoofdstructuur Natuurbeschermingswet 1998

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Ecologische Hoofdstructuur.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland.

In de EHS liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares EHS op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn. De ligging van de EHS is terug te vinden in de provinciale beleidskaarten.

Spelregels EHS

Eind 2007 hebben de Ministeries van LNV en VROM en de provincie de 'Spelregels EHS' uitgebracht. Dit is een nieuw beleidskader voor het compensatiebeginsel, de EHS-saldobenadering en het herbegrenzen van de EHS.

De oorspronkelijke 'Uitwerking compensatiebeginsel SGR' uit 1995 is hiermee vervangen door de 'Spelregels EHS'. Relevant is dat kwalitatieve effecten zoals verstoring en verdroging alleen worden meegenomen als het gaat om rechtstreekse werking. Conform de Nota Ruimte geldt namelijk geen 'externe werking' voor de EHS. Daarnaast wordt niet alleen gekeken naar actuele natuurwaarden, maar ook naar ecologische potenties. Deze natuurwaarden of 'wezenlijke kenmerken en waarden' zijn gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied inclusief de bijbehorende abiotische en biotische randvoorwaarden. Deze natuurdoelen zijn per provincie vastgelegd. Sinds 1 januari 2010 zijn alle provinciale doelen omgezet naar één landelijke index (Index Natuur en Landschap).

Externe werking

In de brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'Nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van de EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr. 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr. 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zogenaamde 'externe effecten' (TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep *in* de EHS, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring.

Hoewel de Minister heeft aangegeven dat externe werking niet hoeft te worden getoetst, zijn er echter een aantal provincies die de toetsing van de externe werking op EHS wel hebben opgenomen in de provinciale verordening. Hoewel de Spelregels EHS richtinggevend is, is het provinciaal beleid daarmee leidend voor de toetsing (voor zover zij niet minder stringent zijn dan de landelijke Nota Ruimte).

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaats hadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Natura 2000-gebieden

Nederland kent 162 Natura 2000-gebieden (plus vier mariene gebieden). Dit Natura 2000-netwerk bestaat uit gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en onder de Habitatrichtlijn. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. Alle Vogel- of Habitatrichtlijngebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en/of habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. De overkoepelende naam voor (combinaties van) deze gebieden is 'Natura 2000-gebied'. Meer informatie over de richtlijnen, de criteria voor aanwijzing en het algemene aanwijzingsproces, de aanwijzingsbesluiten, kaarten en achtergronddocumenten vindt u in de Gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I onder [Natura 2000](#).

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven als de Natura 2000-gebieden definitief zijn aangewezen. Hiermee zijn deze delen niet langer beschermd als Beschermde Natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen. De ligging en de doelen van aanwijzing van Beschermde Natuurmonumenten zijn te vinden in de Gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I onder [Beschermde Natuurmonumenten](#).

Wetlands

Onder wetlands worden waterrijke gebieden verstaan, bijvoorbeeld moerassen of veengebieden. Deze natuurgebieden hebben belangrijke functies, onder andere voor trekvogels, vissen en andere waterdieren. Wetlands en de planten- en diersoorten die erin leven, worden beschermd door het Ramsar Verdrag uit 1971. De ligging en de doelen van aanwijzing van de Wetlands zijn te vinden in de Gebiedendatabase van het Ministerie van EL&I onder [Wetlands](#).

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EL&I (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Dienst Regelingen door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan.

Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EL&I door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij Dienst Regelingen voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen.

Dienst Regelingen zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) (bij een aanvraag onder de Omgevingsvergunning) of een 'positieve afwijzing' (bij een regulier ingediende aanvraag) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EL&I geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EL&I geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.